

DON SCRÚDAITHEOIR

SCRÚDUIMHIR

Iomlán
na Marcanna

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2019

GAEILGE – GNÁTHLEIBHÉAL

(240 marc)

DÉARDAOIN, 6 MEITHEAMH – MAIDIN 9.30 – 11.30

STAMPA AN IONAID

DON SCRÚDAITHEOIR

1. Móriomlán na n-iomlán
bun leathanaigh.**Nóta:**Ní mór don mharc ag **1** thuas a bheith
mar an gcéanna leis an **IOMLÁN**
sa ghreille ar dheis.

CLUASTUISCINT

	CUID A		CUID B		CUID C	
Ceist	1	2	1	2	1	2
Marc						

DON SCRÚDAITHEOIR

ROINN	CEIST	MARC
II	1	
	2	
	3	
III	4	
	5	
	6	
IOMLÁN		
CLUASTUISCINT		
MÓRIOMLÁN		
GRÁD		

N.B. Bíodh na freagraí i nGaeilge ach amháin nuair nach gá sin.

CUID A

Cloisfidh tú giota cainte ó bheirt daoine óga sa chuid seo. Cloisfidh tú gach giota díobh **faoi dhó**. Beidh sos ann tar éis gach giota a chloisfidh tú chun seans a thabhairt duit na ceisteanna a bhaineann le gach giota cainte a fhreagairt. Éist go cúramach leis na giotaí cainte agus líon isteach an t-eolas atá á lorg sna greillí ag **1** agus **2** thíos.

1. An Chéad Chainteoir

Ainm	Liam de Staic
Cá háit ar rugadh Liam?	
Cén spórt is aoibhinn le Liam?	
Luaigh an saghas ceoil is spéis le Liam.	

2. An Dara Cainteoir

Ainm	Karolina Petrauskas
Cén bhliain a rugadh Karolina?	
Cén obair a dhéanann máthair Karolina?	
Cad is aoibhinn le Karolina?	

CUID B

Cloisfidh tú fógra agus píosa nuachta sa chuid seo. Cloisfidh tú gach ceann díobh **faoi dhó**. Éist go cúramach leo. Beidh sos ann tar éis gach ceann a chloisfidh tú chun seans a thabhairt duit na ceisteanna a bhaineann le gach ceann acu a fhreagairt.

1.

Fógra

(a)

(b)

(c)

(d)

(a) Cén pictiúr a théann leis an bhfógra seo?

(b) Cén saghas siopaí a chuirfidh na héadaí ar fáil?

(a) Siopaí faisin

(b) Siopaí leabhar

(c) Siopaí grósaera

(d) Siopaí nuachtán

2.

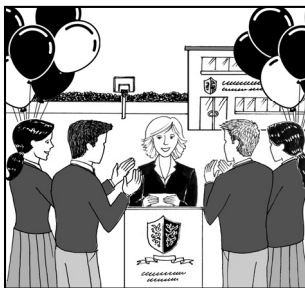
Píosa Nuachta

(a)

(b)

(c)

(d)

(a) Cén pictiúr a théann leis an bpíosa seo?

(b) Cén dáta atá luaite?

(a) 20 Meán Fómhair 2018

(b) 24 Meán Fómhair 2018

(c) 25 Meán Fómhair 2018

(d) 26 Meán Fómhair 2018

CUID C

Cloisfidh tú **dhá** chomhrá sa chuid seo. Cloisfidh tú gach comhrá díobh **faoi dhó**. Cloisfidh tú an comhrá ó thosach deireadh an chéad uair. Ansin cloisfidh tú ina **dhá** mhír é an dara huair. Beidh sos ann tar éis gach míre díobh chun seans a thabhairt duit an cheist a bhaineann leis an mír sin a fhreagairt.

1.

Comhrá a hAon

An Chéad Mhír

(a)

(b)

(c)

(d)

(a) Cá bhfaca Seosamh Máire aréir?

An Dara Mír

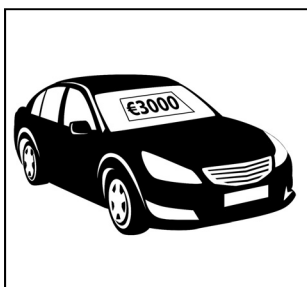
(b) Cén saghas cluiche a bheidh ar siúl ar an Domhnach?

- (a) Cluiche peile
- (b) Cluiche sacair
- (c) Cluiche iománaíochta
- (d) Cluiche camógaíochta

2.

Comhrá a Dó

An Chéad Mhír

(a)

(b)

(c)

(d)

(a) Cad atá le díol ag Ruairí?

An Dara Mír

(b) Conas a fuair Ruairí an giotár?

- (a) Cheannaigh sé i siopa ceoil é.
- (b) Fuair sé mar bhronntanas é.
- (c) Fuair sé óna dheirfiúr é.
- (d) Fuair sé ar iasacht é.

Freagair gach ceist. Scríobh na freagraí ar na ceistanna sna spásanna cuí ar an gceistpháipéar seo.

CEIST 1. Meaitseáil na pictiúir agus na fógraí/comharthaí sna boscaí thíos agus scríobh na litreacha is fearr a fhreagraíonn do na huimhreacha, sna spásanna cuí ar an greille. **(30 marc)**

1
Cailte
Fón póca

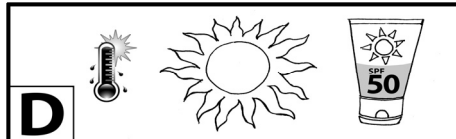
2
Siopa Seodra
Fáinní
Praghsanna ísle

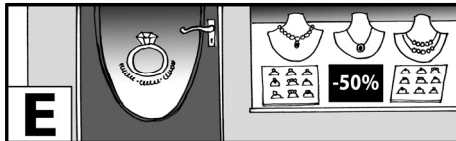
3
Aire Sneachta trom
Bóithre contúirteacha

4
Ranganna Cócaireachta
Ar siúl gach Luan
7.30 p.m. – 9.00 p.m.

5
Cluichí ríomhaire
Tá consól cluichí agam.

6
Garáiste
Seirbhís gluaisteán
Is féidir brath orainn.

7
Teocht ard
Cuir ort uachtar gréine.

8
Teach ar díol
Trí sheomra codlata
084-487 543

9
Cúraimí an tí
Cuidím le mo mham an teach a ghlanadh.

10
Traenáil Sacair
Tar éis na scoile

Uimhir	Litir
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Don Scrúdaitheoir
Iomlán reatha →

CEIST 2. Freagair do rogha **dhá** cheann de (a), (b), (c).

(30 marc)

(a) Léigh an **fógra** seo a leanas agus freagair na ceistanna a ghabhann leis.

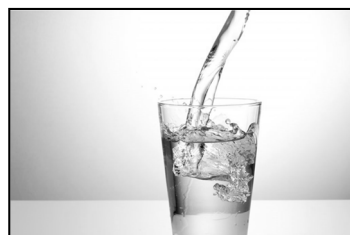
(15 mharc)

Uisce Éireann

Bí cliste ó thaobh uisce de
Ní féidir déanamh gan é

Tábhacht an uisce don teaghlach chun

- Ár dtithe agus ár gceantair a choimeád glan
- Éadaí agus gréithe tí a ní
- Cócaireacht a dhéanamh
- Go mbeidh uisce glan le hól againn

Sábháil uisce sa ghairdín

- Bailigh uisce báistí lena úsáid sa ghairdín
- Úsáid canna chun uisce a chur ar na plandaí
- Úsáid buicéad agus spúinse chun an carr a ní
- Ná fág an píobán uisce ar siúl

Sábháil uisce sa teach

- Cas as an sconna nuair atá tú ag scuabadh d'fhiacra
- Úsáid báisín uisce sa doirteal
- Coinnigh crúiscín uisce sa chuisneoir
- Déan an meaisín níocháin a líonadh go hiomlán

Teagmháil

Fón: 01-1597 304 Ríomhphost: eolas@uisceeireann.ie

Brabhsáil: www.uisceeireann.ie

(i) Luaigh tábhacht **amháin** atá le huisce don teaghlach.

(ii) Luaigh úsáid **amháin** a bhaintear as uisce sa ghairdín.

(iii) Luaigh **dhá** bhealach gur féidir uisce a shábháil sa teach.

(b) Léigh an fógra seo a leanas agus freagair na ceisteanna a ghabhann leis.

(15 mharc)

-70%

An Siopa Troscáin

Siopa ag oscailt den uair
dheireanach ar an Aoine seo

-70%

Don Seomra Leapa

Leapacha: €150
Cófraí: €100
Lampaí: €19.99
Vardrúis: €99.99

Don Seomra Suí

Toilg: €299
Seilfeanna leabhar: €59
Cathaoireacha uilleann: €99
Boird ísle: €89

Don Chistin

Boird: €99
Cathaoireacha: €12.99
Stólta: €10.99

Tuilleadh eolais:
Fón: 021-540 3179 Ríomhphost: ansiopatroscain@gmail.com
Brabhsáil: ansiopatroscain.ie

(i) Cén lá a bheidh an siopa ag oscailt den uair dheireanach?

(ii) Cén praghas atá ar na leapacha?

(iii) Luaigh dhá shaghas troscáin atá ar díol don seomra suí.

(c) Léigh an **fógra** seo a leanas agus freagair na ceistanna a ghabhann leis.

(15 mharc)

TAYTO PARK

Oscailte gach lá

Iúil agus Lúnasa 9.30 a.m. – 7.00 p.m.

Páirc Spreaí

- Rollchóstóir Chú Chulainn
- Pictiúrlann 5D
- Ziplíne
- Monarcha Tayto

An Zú

- Ainmhithe fiáine ó thíortha éagsúla
- Ainmhithe beaga agus móra
- Ainmhithe feirme
- Éin neamhghnácha

Tuilleadh eolais:
Seoladh: Tayto Park, Cill Bhrú, Cill Dhéagláin, Co. na Mí.
Fón: 01-5401 3179 **Ríomhphost:** eolas@taytopark.ie
Brabhsáil: www.taytopark.com

(i) Cathain a bhíonn *Tayto Park* oscailte gach lá?

(ii) Luaigh **dhá** shaghas ainmhí atá sa zú.

(iii) Cá háit a bhfuil *Tayto Park*?

CEIST 3. Freagair (a) agus (b) anseo.

(60 marc)

(a) Léigh an **sliocht** seo a leanas agus freagair na ceisteanna a ghabhann leis.

(30 marc)

Ariana Grande – réalta ceoil

1. Fiú mura maith leat amhráin ná scannáin is cinnte gur chuala tú caint ar Ariana Grande. Rugadh Ariana Grande sa bhliain 1993 in Florida sna Stáit Aontaithe. Joan is ainm dá máthair agus Edward is ainm dá hathair. Tá leasdeartháir amháin aici darb ainm Frankie. Nuair a bhí Ariana an-óg thaitin léi i gcónaí a bheith ar stáitse. Is minic a bhíodh sí ag canadh amhrán agus ag glacadh páirte i ndrámáí.

Ariana Grande

01. In To You
02. Beauty And The Beast
03. One Last Time
04. Side To Side
05. Almost Is Never Enough
06. Everyday
07. Let Me Love You
08. Focus
09. Be Alright
10. Love Me Harder
11. Almost Is Never Enough
12. Bang Bang
13. The Way
14. Problem
15. Right There
16. Right There
17. Santa Tell Me
18. Baby I
19. Touch It
20. Dangerous Woman

2. Agus í ina páiste bhíodh Ariana Grande ag aisteoireacht le *Fort Lauderdale Children's Theatre*. Is ansin a fuair sí a céad ról mór ar stáitse nuair a bhí an phríomhpháirt aici sa cheoldráma *Annie*. Sa bhunscoil ghlac Ariana Grande páirt in *The Wizard of Oz* agus *Beauty and the Beast*. Freisin chanadh Ariana amhráin i gcomórtais éagsúla agus bhuaiigh sí roinnt acu. Bhí sí ar an teilifís cúpla uair i seónna éagsúla. Ba ghearr gur tugadh faoi deara go raibh bua speisialta aici.

3. Theastaigh uaithi a bheith ina haisteoir cáiliúil agus nuair a bhí Ariana Grande ceithre bliana déag d'aois thug sí aghaidh ar Los Angeles. Fuair Ariana an pháirt mar *Cat Valentine* sa seó teilifíse *Victorious* ar stáisiún *Nickelodeon*. D'éirigh go hiontach maith léi sa ról sin. Bhíodh 5.7 milliún duine ag breathnú go rialta ar *Victorious* agus ba ghearr go raibh Ariana Grande ina réalta. Tá sí tar éis páirt a ghlacadh i go leor cláir theilifíse agus i roinnt scannán ó shin.

4. Bhí níos mó suime ag Ariana Grande sna hamhráin agus mar sin bhí sí ag iarraidh albam a dhéanamh. Tá ceithre albam eisithe ag Ariana Grande go dtí seo. D'éisigh sí *Yours Truly* (2013), *My Everything* (2014), *Dangerous Woman* (2017) agus *Sweetener* (2018). D'éirigh thar barr le gach ceann acu. Bíonn a lán daoine ag breathnú ar a cuid físeán ceoil ar *YouTube* gach lá.

5. Bíonn Ariana Grande ag canadh ag ceolchoirmeacha ar fud an domhain. Díreach tar éis ceolchoirm a bhí aici i Sasana in 2017 phléasc buama agus maraíodh 23 duine. Chuir an eachtra sin isteach go mór uirthi. Ach mí ina dhiaidh sin bhí Ariana ar ais i Sasana arís ag canadh ag ceolchoirm mhór. Bailíodh os cionn €10 milliún de bharr na ceolchoirme chun cuidiú le muintir na ndaoine a maraíodh agus leo siúd a gortaíodh.

(i) Cad a thaitin le Ariana Grande nuair bhí sí an-óg? (Alt 1)

(ii) Cad é an chéad ról mór a bhí ag Ariana Grande ar stáitse? (Alt 2)

(iii) Cén fáth ar thug Ariana aghaidh ar *Los Angeles*? (Alt 3)

(iv) Conas a d'éirigh leis na ceithre albam a d'éisigh Ariana Grande? (Alt 4)

(v) Cad a tharla díreach tar éis ceolchoirm Ariana Grande i Sasana in 2017? (Alt 5)

Don Scrúdaitheoir
Iomlán reatha →

+

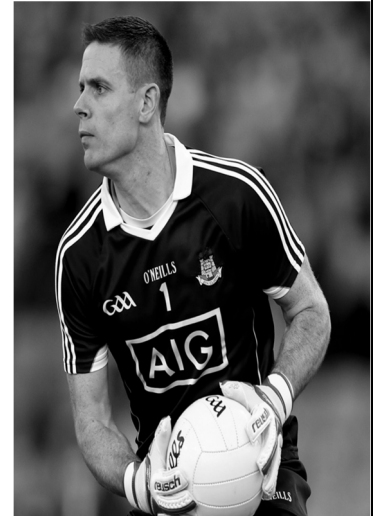
=

(b) Léigh an **sliocht** seo a leanas agus freagair na ceistanna a ghabhann leis.

(30 marc)

Stephen Cluxton – Cúl báire

1. Is cúl báire é Stephen Cluxton. Imríonn sé sa chúl le club peile *Parnells* agus le foireann pheile Bhaile Átha Cliath. Tá clú agus cáil air de bharr a ghaiscí sa chúl. Is beag cúl a scaoileann sé isteach. Chomh maith leis sin tá sé an-chruinn ag ciceáil na liathróide. Is féidir leis duine dá chuid imreoirí féin a aimsiú le beagnach gach cic amach. Freisin is minic a scóráilann sé pointí ó chiceanna daichead a cúig agus ó chiceanna saora.
2. Rugadh Stephen Cluxton i mBaile Átha Cliath i 1981. D’imir sé sacar agus badmantan le linn a óige. D’fhreastail Stephen ar scoil náisiúnta *St. David’s* in Ard Aidhin. D’imir sé sacar sa bhunscoil agus le club sacair *Tolka Rovers*. Ina dhiaidh sin nuair a bhí Stephen i meánscoil *St. David’s CBS*, thosaigh sé ag imirt peil Ghaelach. Sna tosaithe a bhíodh sé ag imirt ar dtús. Lá amháin ní raibh cúl báire na scoile ar fáil agus d’imir Stephen sa chúl ina áit. Tá sé ag imirt sa chúl ó shin.
3. D’fhreastail Stephen Cluxton ar Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath. Bhain sé céim amach san eolaíocht. Is múinteoir eolaíochta anois é. D’imir sé sa chúl le foireann pheile na hollscoile agus bhuaigh siad corn *Sigerson* in 2006. Thosaigh Stephen Cluxton ag imirt le foireann pheile Bhaile Átha Cliath in 2001. Tá geansaí uimhir a haon Bhaile Átha Cliath caite aige níos mó na céad uair ó shin.
4. Ceapadh Stephen Cluxton ina chaptaen ar fhoireann pheile Bhaile Átha Cliath in 2013. Ó shin i leith tá sé tar éis corn *Sam Maguire* a ardú ceithre bliana as a chéile. Sin gaisce nach ndearna aon duine eile riamh. Bronnadh gradam *All Star* air cúig huair agus d’imir sé d’Éirinn in aghaidh na hAstráile faoi na Rialacha Idirnáisiúnta.
5. Deirtear gurb é Stephen Cluxton an cúl báire is fearr riamh. D’athraigh sé ról an chúil báire, go háirithe ó thaobh chruinneas a chiceanna amach agus, ar ndóigh, pointí tábhachtacha a scóráil ó chiceanna saora. Tá deis anois ag Stephen Cluxton agus ag foireann pheile Bhaile Átha Cliath gaisce eile a dhéanamh – corn *Sam Maguire* a ardú don chúigiú bliain as a chéile.

(i) Cén clú agus cáil atá ar Stephen Cluxton? (Alt 1)

(ii) Ainmnigh **dhá** spórt a d’imir Stephen Cluxton le linn a óige. (Alt 2)

(iii) Cén bhliain a thosaigh Stephen Cluxton ag imirt le foireann pheile Bhaile Átha Cliath? (Alt 3)

(iv) Luaigh gaisce atá déanta ag Stephen Cluxton nach ndearna aon duine eile riamh. (Alt 4)

(v) Cad a deirtear faoi Stephen Cluxton? (Alt 5)

FREAGAIR GACH CEIST.

CEIST 4.

(20 marc)

Tá tú ar chúrsa cócaireachta. Scríobh **cárta poist** chuig do chara faoi.

Luaigh na pointí seo a leanas ar an gcárta:

- an áit a bhfuil an cúrsa cócaireachta ar siúl
- an saghas cócaireachta atá ar siúl
- an aimsir
- rud **amháin** faoin gcúrsa cócaireachta nach maith leat
- an lá a fhillfidh tú abhaile.

Scríobh an freagra sa bhosca anseo thíos.

CÁRTA POIST	Stampa
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	

Don Scrúdaitheoir Iomlán reatha →	+	=	
---	---	---	--

CEIST 5

(20 marc)

Is tusa Aoife nó Brian sna pictiúir thíos. Scríobh cuntas / blag faoi na rudaí a tharla sna **pictiúir 1 - 4**.

<p>Pictiúr 1 Cuireadh</p>	<p>Pictiúr 2 Glacadh leis an gcuireadh</p>	<p>Pictiúr 3 Imeachtaí</p>	<p>Pictiúr 4 Ar an mbealach abhaile</p>

Luaigh sa chuntas / sa bhlag:

- an fáth a raibh tú ar an bhfón (Pictiúr 1)
- cad a tharla ansin (Pictiúr 2)
- cuntas ar an lá. (Pictiúr 3 agus Pictiúr 4)

Cuntas / Blag

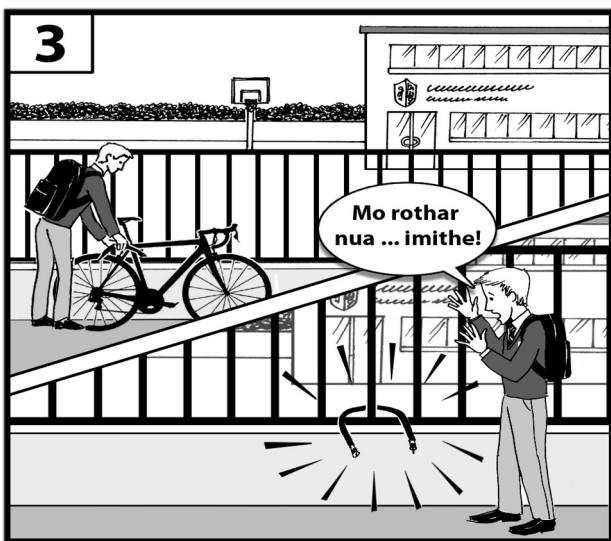
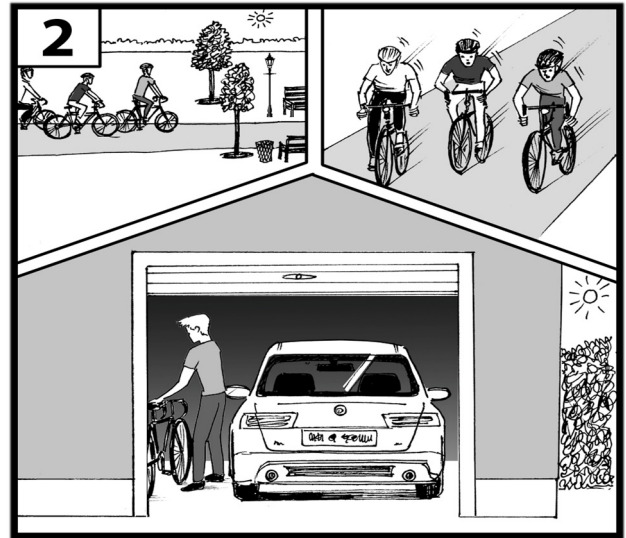
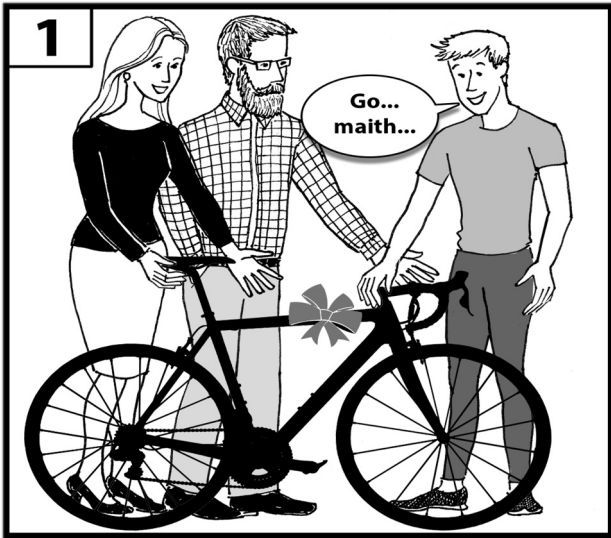
Lá le mo chairde

Don Scrúdaitheoir Iomlán reatha→	+	=	
-------------------------------------	---	---	--

Téigh ar
aghaidh go dtí
an chéad cheist
eile ar
Leathanach 14

Litir

Tá rothar nua agat. Scríobh litir chuig cara leat ag insint dó/di faoin rothar.

Luaigh na pointí seo sa litir:

- conas a fuair tú an rothar (Pictiúr 1)
- cad a rinne tú ansin (Pictiúr 2)
- cad a tharla taobh amuigh den scoil (Pictiúr 3)
- cad a rinne na gardaí. (Pictiúr 4)

Scríobh an litir sa bhosca ar lch 15.

Don Scrúdaitheoir Iomlán reatha →	+	=	
--------------------------------------	---	---	--

(b) **Alt / Cuntas** (15 líne nó mar sin).

Is tusa Bríd nó Dónall, duine de na daoine óga sna pictiúir thíos. Scríobh síos an scéal atá léirithe sa tsraith pictiúr. Is tusa atá ag insint an scéil.

Scríobh an freagra sa bhosca ar lch 17.

Ceist 6. (b)
ALT / CUNTAS

Ruled area for writing the answer to Question 6(b).

Leathanach Bán

Leathanach Bán

Leathanach Bán